

en Yttring af Carl Vogt. Det er nu i det Hele taget en uheldig Ting, at henholde sig til Domme af Rejsende, som komme ind i Landet og opholde sig der nogle Dage. Man burde antage, at man selv havde tilstrækkelig Kundskab om Forholdene i Landet og derfor ikke behøvede saadanne Folks Veiledning; men jeg maa sige til, at hvor genial en Mand den nævnte end er, og hvor fordomsfri, betragtet som tydske Professor, han end er, saa maa det dog indrømmes, at det ikke er fra Saadanne, at vi skulle vente at faae en ubildet Dom om vore Samfundsforhold og Tilstande. Jeg tror derfor ikke, at han kunde anses som en Autoritet, selv om det, han havde sagt, stod i nogenjomhelst Forbindelse med det, som nu ligger for, men det er mig umuligt at skjønne, at der var den fjerneste Forbindelse derimellem. Naar dernæst det ærede Medlem hentydede til Resultatet af de nu stedfundne Afstemninger, som skulde vise, at vi vare paa Afveje til at stille os saa høit og gjøre saa store Fordringer i aandelige Retninger — det maatte jo være Meningen, at de bleve for store for vort Land —, saa forekommer det mig, at, naar vi se tilbage paa de stedfundne Afstemninger, er der kun en eneste, der staar i Forbindelse dermed, og det er den, som den ærede Rigsdagsmand var med til at stemme for til Slutning. Den blev, hvis jeg ikke feiler, afstemt i Overensstemmelse med den ærede Rigsdagsmands Anskuelse, saa at det forekommer mig, at de stedfundne Afstemninger, hvad man end iøvrigt kan sige om dem, ikke kunde anses af den ærede Rigsdagsmand; thi det, at der er givet et Par Hundrede Rigsdaler til Universitetsbibliotheket og 150 Rd. til Meinert, kan umuligt have nogen Bægt i den Retning, og de andre Punkter have slet ikke med dette Spørgsmaal at gjøre. Naar den ærede Rigsdagsmand frenddeles har talt om Almue-skolevæsenet og sagt, at det stod uden Fremstridt, saa vil han vistnok selv erkjende, at dette ikke er egnet til at komme frem til Forhandling her. Jeg tror iøvrigt, at han ogsaa har Uret i sin Dom om forffjellige derhen hørende Ting. Endnu mindre vilde jeg ønske, at han havde refereret til de nedre Lag i Samfundet og

deres Krav, da der neppe er Noget i denne Sag, der ikke ønskes, at deres Trang til Udbannelse saa meget som muligt maatte ske fyldest. Der kan ingen Enkelt træde op og sige, at han tager sig særlig af dem, og det ved et Forslag, der ikke har det Mindste med deres Krav at gjøre. Jeg holder mig fuldstændig overbevist om, at det vilde være aldeles uforstaaeligt for dem, hvorledes den Ordning, der her er Spørgsmaal om, staar i mindste Forbindelse med den Trang, som de kunne have, og som jeg haaber, at man fra alle Sider vil stræbe at komme imøde saa meget som muligt, og som sandelig heller ikke paa de Punkter, hvor den tidligere har vist sig, eller hvor den senere maatte vise sig, har mødt eller skal møde Modvillie fra min Side, saalænge jeg har med Kultusministeriet at gjøre. Men paa dette Punkt er det mig umuligt at se, at det har den fjerneste Forbindelse med den foreliggende Sag. Hvorledes er Tilstanden nu? Det ærede Medlem siger selv i sit Foredrag og henholder sig til, hvad der er yttret tidligere, at netop Sundatserne, som han kaldte dem, og hvorved han sigtede til de Yttringer, der vare brugte af en anden æret Rigsdagsmand, lagde et Baand paa Bevillingsmyndigheden. Men nu er en Sundats netop tilstede for Kommunitetet. Det er om Kommunitetet og Kommunitetet alene, at der kan være Spørgsmaal, thi den polytekniske Lærestalts Stilling er tilstrækkelig bekendt, saa at det ikke er den, der kan være Tale om. Men dersom man altsaa har ment, at man ikke skulde røkke ved Sundatserne, saa synes det mig ogsaa, at man maatte finde, at der ikke var vundet Noget ved at sammendræge disse Instituter paa den Maade, som her er slet, ligesom jeg virkelig kan sige det ærede Medlem, at Modstanden imod denne Foranstaltning netop tidligere er kommen fra deres Side, som mente, at man maatte sørge for, at en Sundats kunde staa der som den, der afgav et tilstrækkeligt Værn, hvor man ellers kunde frygte for, at man lettere vilde komme over det. Det var netop fra deres Side en Indvending imod denne Sammenlægning, at man ganske vist derved vilde være ved Sundatserne, hvorfor det ogsaa ganske